

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.อิสสระ นิตินันท์ประกาศ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒/๒๕๕๑

วันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๑

เรื่อง กระทรวงมหาดไทยขอให้วินิจฉัยอำนาจหน้าที่ของตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ตามประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา

กระทรวงมหาดไทย โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๖๐๖.๖/๘๐๒๘ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ ถึงศาลรัฐธรรมนูญ ความว่า กระทรวงมหาดไทยได้รับรายงานจาก กรมตำรวจว่ามีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตำรวจ กล่าวคือ เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับแล้ว ตำรวจชั้นผู้ใหญ่จะมีอำนาจค้นด้วยตนเองในที่รโหฐานโดยไม่มีหมายค้น ในกรณีที่อาจออกหมายค้นตามมาตรา ๘๒ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้หรือไม่ ซึ่งปัญหาดังกล่าวกรมตำรวจได้หารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว ได้รับ คำตอบว่านายตำรวจชั้นผู้ใหญ่ไม่มีอำนาจค้นด้วยตนเองในที่รโหฐานโดยไม่มีหมายค้น แม้จะเป็นกรณีที่ อาจออกหมายค้นได้ตามมาตรา ๘๒ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพราะ ขัดต่อมาตรา ๒๓๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเป็นอันใช้บังคับมิได้ ตามมาตรา ๒๓๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งกรมตำรวจพิจารณาแล้วยังไม่เห็นพ้องกับความเห็นดังกล่าว โดยเห็นว่านายตำรวจชั้นผู้ใหญ่มีอำนาจตรวจค้นด้วยตนเองในที่รโหฐานโดยไม่มีหมายค้นในกรณีที่อาจ ออกหมายค้นได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๒ วรรคสอง

กระทรวงมหาดไทย ได้พิจารณาปัญหาและความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ประกอบกับความเห็นของกรมตำรวจดังกล่าวแล้ว เห็นพ้องด้วยกับความเห็นของกรมตำรวจ แต่ไม่อาจ ตัดสินใจอย่างหนึ่งอย่างใดได้ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๖ ของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ว่า ตำรวจชั้นผู้ใหญ่สามารถค้นในที่รโหฐานด้วยตนเองโดยไม่ต้องมีหมายค้นในกรณี ที่อาจออกหมายค้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๒ วรรคสอง ได้หรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่าเรื่องนี้มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยในเบื้องต้นว่ากระทรวงมหาดไทยมีสิทธิเสนอ เรื่องดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยหรือไม่ ซึ่งจะกล่าวต่อไป

มาตรา ๒๖๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติว่า “ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับ อำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ให้องค์กรนั้นหรือประธานรัฐสภาเสนอเรื่องพร้อม

ความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย” จะเห็นได้ว่าตามบทบัญญัติดังกล่าว ผู้ที่มีสิทธิเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย คือ ประธานรัฐสภาหรือองค์กรต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญ ปัญหาที่ว่า กระทรวงมหาดไทยมีฐานะเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญหรือไม่

เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาปัญหาดังกล่าว ขอกำหนดประเด็นไว้ดังนี้

(๑) องค์กรตามรัฐธรรมนูญ มีความหมายอย่างไร

(๒) กระทรวงมหาดไทย เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญหรือไม่

ต่อไปนี้จะพิจารณาตามประเด็นดังกล่าวต่อไป

ก. ความหมายขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ

ในเบื้องต้นจะพิจารณาว่า “องค์กร” คืออะไร

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้ให้ความหมายของ “องค์กร” ไว้ดังนี้

“องค์กร น. ส่วนประกอบย่อยของหน่วยใหญ่ ทำหน้าที่สัมพันธ์กันหรือขึ้นต่อกัน (อ. organ)^(๑)”

จะเห็นได้ว่าความหมายดังกล่าวไม่แน่ชัดและไม่เข้ากับเรื่องที่พิจารณา โดยที่คำดังกล่าวมีที่มาจากคำว่า “organ” ในภาษาอังกฤษ เพื่อให้ได้ความแน่ชัด จึงต้องพิจารณาความหมายในภาษาอังกฤษประกอบด้วย

คำว่า “organ” มีความหมายหลายประการ ความหมายประการหนึ่งก็คือ “บุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งดำเนินงานเพื่อให้บรรลุความมุ่งหมายบางอย่าง หรือเพื่อให้การงานบางอย่างสัมฤทธิ์ผล^(๒)”

เมื่อพิจารณาความหมายของคำว่า “organ” ซึ่งเป็นที่มาของคำว่า “องค์กร” ในภาษาไทยดังกล่าวข้างต้น ย่อมเข้าใจได้ว่า องค์กรตามรัฐธรรมนูญหมายถึง บุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดำเนินงานบางอย่างตามที่บัญญัติไว้ในมาตราต่างๆ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เช่น รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา คณะรัฐมนตรี คณะกรรมการการเลือกตั้ง ศาลทั้งหลาย ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ฯลฯ

(๑) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ หน้า ๘๘๘

(๒) The Oxford Universal Dictionary Illustrated, Volume II ได้ให้ความหมายของคำว่า “Organ” ไว้ดังนี้

ฯลฯ

III A means of action or operation, an instrument, a tool; a person, body of persons or thing by which some purpose is carried out or some function performed

ฯลฯ

ข. กระทรวงมหาดไทย เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญหรือไม่

กระทรวงมหาดไทยมิใช่คณะบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินงานตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงมิใช่องค์กรตามรัฐธรรมนูญตามเหตุผลดังกล่าวแล้วในหัวข้อ ก.

เมื่อกระทรวงมหาดไทยมิใช่องค์กรตามรัฐธรรมนูญ ย่อมไม่มีสิทธิเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่อาจรับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาได้

ศาสตราจารย์ ดร.อิสสระ นิตินันท์ประภาส

คณาการศาลรัฐธรรมนูญ